

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

KUPUJEMY OKULARY PRZECIWSŁONECZNE PORADNIK DLA KONSUMENTÓW

Warszawa, kwiecień 2017

KUPUJEMY OKULARY PRZECIWSŁONECZNE PORADNIK DLA KONSUMENTÓW

WSTĘP

Na rynku można znaleźć różne rodzaje okularów przeciwsłonecznych. Różni je nie tylko cena, ale także kolor zastosowanych w nich szkieł oraz materiał, z którego zostały wykonane. Okulary przeciwsłoneczne należą do grupy wyrobów nazwanych środkiem ochrony indywidualnej kategorii I, czyli są wyrobami o najprostszej konstrukcji. Ich bezpieczeństwo i spełnianie obowiązujących wymagań techniczno-prawnych potwierdza producent podczas procedury oceny zgodności, nanosząc na okulary oznakowanie CE¹. Oprócz „zwykłych” okularów przeciwsłonecznych do zastosowań ogólnych wyróżniamy także okulary przeciwsłoneczne ze szklami korekcyjnymi dla użytkowników ze zdiagnozowaną przez lekarza okulistę wadą wzroku².

Na co zatem zwrócić uwagę kupując okulary przeciwsłoneczne? Jak je dopasować do swoich potrzeb? Na te pytania postaramy się odpowiedzieć w niniejszym poradniku. Poradnik dotyczy tzw. okularów przeciwsłonecznych do zastosowań ogólnych, w tym do stosowania na drogach i podczas kierowania pojazdami.

PO CO NAM OKULARY PRZECIWSŁONECZNE

Głównym zadaniem okularów przeciwsłonecznych jest ochrona oka przez zbyt silnym promieniowaniem słonecznym, zmniejszenie zmęczenia oka oraz ogólna poprawa widzenia podczas narażenia na wysokie oświetlenie słoneczne³.

Dlatego też, przy wyborze okularów, należy kierować się nie tylko ich ceną lub ładnym wyglądem, ale także warunkami klimatycznymi otoczenia⁴, w którym będą stosowane. Ważnym czynnikiem jest także indywidualna wrażliwość użytkownika na oświetlenie słoneczne. Źle dobrane okulary (posiadające zbyt ciemne lub zbyt jasne szkła), przy ich dłuższym użytkowaniu, mogą wywoływać nadmierne zmęczenie oczu (okulary nie będą bowiem w pełni chronić oczu). Należy także zwrócić uwagę na właściwe dopasowanie oprawek okularów do twarzy użytkownika w taki sposób, aby swoją wielkością bądź kształtem nie zakłócały pola widzenia.

PODZIAŁ OKULARÓW PRZECIWSŁONECZNYCH ZE WZGLĘDU NA ZASTOSOWANĄ KATEGORIĘ FILTRU

¹ Conformité Européene

² Okulary przeciwsłoneczne ze szklami korekcyjnymi, jako wyrób medyczny, kontrolowane są przez Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych

³ tj. każde narażenie wzroku na silne promienie słoneczne

⁴ Natężenie światła słonecznego

Wyróżniamy kilka rodzajów okularów przeciwsłonecznych z uwagi na kategorię użytego w ich szklach filtru. Szklą okularów przeciwsłonecznych o jasnej barwie, zwykle posiadają filtr o **kategorii 0** lub **kategorii 1**. Takie okulary chronią w bardzo małym stopniu przed olśnieniem słonecznym. Poniżej przedstawiamy piktogramy, jakie mają zastosowanie przy tego rodzaju okularach.

Rysunek 1: Piktogram oznaczający okulary przeciwsłoneczne posiadające filtr kategorii 0, zapewniający bardzo małą redukcję olśnienia słonecznego

Rysunek 2: Piktogram oznaczający okulary przeciwsłoneczne posiadające filtr kategorii 1, zapewniający ograniczoną ochronę przed olśnieniem słonecznym

Najpopularniejszą grupą wyrobów dostępnych w sprzedaży są okulary przeznaczone do ogólnego zastosowania (najczęściej używane w naszej strefie klimatycznej), oznaczone **kategorią filtra 2** lub **kategorią filtra 3**. One również mogą być dostarczane z piktogramami, dzięki którym możemy rozpoznać takie okulary na rynku.

Rysunek 3: Piktogram oznaczający okulary przeciwsłoneczne posiadające filtr kategorii 2, zapewniający dobrą ochronę przeciwko olśnieniu słonecznemu

Rysunek 4: Piktogram oznaczający okulary przeciwsłoneczne posiadające filtr kategorii 3, zapewniający wysoką ochronę przeciwko olśnieniu słonecznemu

Ostatnią grupą okularów przeciwsłonecznych, są okulary posiadające **filtr kategorii 4**. Szklą w tego rodzaju okularach mają bardzo ciemną barwę. Piktogram, który pomoże nam

odróżnić te okulary od innych okularów przeciwsłonecznych, oferowanych do sprzedaży, przedstawiamy poniżej.

」 **kategoria filtru 4**

Rysunek 5: Piktogram oznaczający okulary przeciwsłoneczne posiadające filtr kategorii 4, zapewniający bardzo wysoką ochronę przed ekstremalnym olśnieniem słonecznym, np. na śniegu, na morzu, w wysokich górach lub na pustyni

UWAGA: Okulary posiadające filtr kategorii 4 są bardzo ciemne i przeznaczone są tylko do specjalnego zastosowania z uwagi na bardzo wysoki poziom redukcji olśnienia słonecznego, np. podczas pobytu nad morzem w strefie tropikalnej, podczas wysokogórskich wędrówek lub na terenie pustynnym, gdzie promienie słoneczne silnie operują i mogą odbijać się od gładkich, jasnych powierzchni.

PAMIĘTAJ: W oznakowaniu okularów przeciwsłonecznych **mogą być** używane oznaczenia słowne i/lub piktogramy⁵, w zależności od wyboru producenta. Jeżeli producent użyje tylko piktogramów, w informacji dla użytkownika powinien uwzględnić ich objaśnienie.

PODSTAWOWE INFORMACJE DOSTARCZANE Z KAŻDĄ PARĄ OKULARÓW PRZECIWSŁONECZNYCH

Z każdą parą okularów przeciwsłonecznych **producent powinien obowiązkowo dostarczyć przysłemu użytkownikowi w języku polskim⁶ informacje** dotyczące podstawowych parametrów okularów przeciwsłonecznych oraz ograniczeń ich stosowania.

Może ją dostarczyć w formie oznaczeń na ramce lub osobno na etykiecie, opakowaniu itp. W przypadku użycia piktogramów, producent powinien je wyjaśnić. Okulary przeciwsłoneczne do zastosowań ogólnych, tj. mające służyć użytkownikowi jedynie do ochrony wzroku przed olśnieniem słonecznym, powinny być dostarczane konsumentom wraz z niżej wymienionymi informacjami.

1. Informacje dla użytkownika dotyczące podstawowych parametrów okularów przeciwsłonecznych:

- 1) identyfikacja okularów przeciwsłonecznych (np. nazwa, oznaczenie modelu);
- 2) nazwa i adres producenta;
- 3) typ filtra (fotochromowy⁷ i/lub polaryzacyjny⁸);

⁵ minimalna wysokość symbolu powinna wynosić 5 mm.

⁶ § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej (Dz. U. Nr 259, poz. 2173), zwanego dalej: “rozporządzeniem Ministra Gospodarki”.

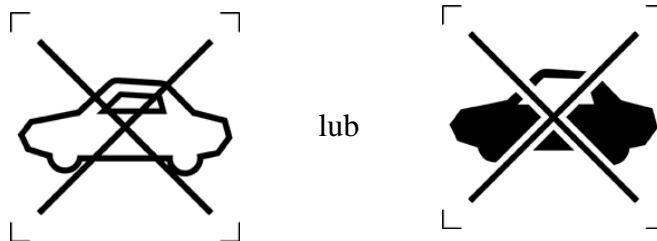
⁷ Filtr reagujący na natężenie światła, w zależności od jasności otoczenia, w którym okulary przeciwsłoneczne są używane. Im jaśniejsze otoczenie, tym ciemniejsza będzie szybka okularów przeciwsłonecznych. Należy pamiętać, że proces rozjaśniania szybki okularów progresywnych może zająć kilka minut, a więc nie następuje natychmiastowo.

- 4) numer kategorii filtra (*obok oznaczenia rozjaśniający się i ciemniejący dla fotochromowych filtrów*);
- 5) opis kategorii filtra w formie symbolu i/lub opisu (*patrz rysunek 1-5*).

2. Informacje dla użytkownika dotyczące ograniczeń używania okularów przeciwsłonecznych:

- 1) Informacja o ograniczeniu używania powinna zawierać co najmniej stwierdzenia:
 - nie do bezpośredniej obserwacji słońca;
 - nie do ochrony przed sztucznymi źródłami światła, np. solaria;
 - nie do ochrony oczu przed mechanicznymi urazami (*okulary przeciwsłoneczne do ogólnych zastosowań nie są okularami specjalnego przeznaczenia, np. nie chronią przed odpryskami, cząstkami stałymi*⁹);
- 2) W przypadku, **kiedy filtr nie spełnia wymagań niezbędnych do kierowania pojazdem oraz dla filtru kategorii 4**, następujące ostrzeżenie:

„Nieodpowiednie podczas kierowania pojazdami i do użytku na drogach”
w postaci symboli przedstawionych na rysunku 6 lub w formie pisemnej. Minimalna wysokość symbolu wynosi 5 mm;

Rysunek 6: Piktogramy identyfikujące kategorię 4 „bardzo ciemne” okulary przeciwsłoneczne ze współczynnikiem przepuszczania światła¹⁰ zbyt niskim, aby bezpiecznie kierować pojazdem, co może mieć negatywny wpływ na rozpoznawanie sygnalizacji świetlnej przy odpowiednio niskim natężeniu światła

- 3) Inne ograniczenia w użytkowaniu okularów przeciwsłonecznych:

Na etykiecie bądź w informacjach dla użytkownika dołączonych do okularów przeciwsłonecznych, np. posiadających filtry kategorii 4, mogą także znaleźć się ostrzeżenia o następującej treści:

„Nieodpowiednie do jazdy o zmierzchu lub nocą” lub **„Nieodpowiednie do jazdy nocą lub w warunkach niskiego natężenia światła”**.

⁸ Filtr, przez który przedostaje się jedynie światło o polaryzacji (*światło i promieniowanie rozchodzą się jako poprzeczne fale elektromagnetyczne*) zgodnej z kierunkiem polaryzacji filtru, dzięki czemu m.in. nie są widoczne niepotrzebne odbicia od np. mokrych powierzchni, tj. kałuże.

⁹ Należy pamiętać, że do do takich celów służą okulary ochronne, a nie okulary przeciwsłoneczne. Takie okulary mają specjalnie wzmocnione szybki (często nietłukące), mogą być również przyciemnione.

¹⁰ Jest to współczynnik transmisji światła opisujący stosunek ilości światła słonecznego, jakie dociera do szybki okularów, do ilości światła, jakie jest przepuszczane przez tę szybkę. Współczynnik przepuszczania światła jest podawany w procentach (%). Innymi słowy, im wyższy jest procent współczynnika, tym więcej światła będzie docierało do oka użytkownika, czyli tym jaśniejsze będą okulary przeciwsłoneczne.

Obowiązek dołączenia takich ostrzeżeń powstaje wówczas, kiedy współczynnik przepuszczalności światła filtra wynosi mniej niż 75% i jest większy niż 8%. To samo ostrzeżenie ma zastosowanie do filtrów fotochromowych, dla których współczynnik przepuszczalności światła w warunkach niedostatecznej ilości światła wynosi mniej niż 75%.

4) Dodatkowe informacje, jakie mogą być dołączone do okularów przeciwsłonecznych:

Wydawałoby się, że okulary przeciwsłoneczne, pod względem konstrukcji, są bardzo prostym wyrobem. Jednak aby służyły przez dłuższy okres, należy je odpowiednio konserwować. Zatem producent powinien dołączyć do okularów przeciwsłonecznych instrukcje konserwacji i czyszczenia. Szczególnie powinien wymienić produkty nieodpowiednie do ich czyszczenia, które mogą uszkodzić szkła, np. kiedy w okularach zastosowano powłoki antyrefleksyjne¹¹, które przy nieodpowiedniej konserwacji mogą zostać porysowane.

PAMIĘTAJ: Ważny jest nie tylko dobór szkieł, ale także oprawek. Niewłaściwie dobrana oprawka okularów może być nie tylko przyczyną dyskomfortu użytkownika, ale także może mieć wpływ na ograniczenie pola widzenia. Jest to szczególnie ważne podczas jazdy pojazdami.

WYMAGANIA FORMALNE DLA OKULARÓW PRZECIWSŁONECZNYCH

Okulary przeciwsłoneczne są środkiem ochrony indywidualnej. Środki ochrony indywidualnej to urządzenia lub wyposażenie przewidziane do noszenia bądź trzymania przez użytkownika w celu jego ochrony przed jednym lub większą liczbą zagrożeń, które mogą mieć wpływ na jego bezpieczeństwo lub zdrowie¹².

Producent potwierdza spełnienie przez środki ochrony indywidualnej wszystkich stosownych wymagań, zarówno technicznych (m.in. konstrukcyjnych), jak i prawnych (np. dokumentacja i oznakowanie), poprzez przeprowadzenie procedury oceny zgodności i naniesienie na okulary przeciwsłoneczne znaku CE.

Rysunek 7: Wzór oznakowania CE

Źródło: Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla środków ochrony indywidualnej.

¹¹ Eliminujące refleksy świetlne.

¹² § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki

Przeprowadzając **procedurę oceny zgodności** i nanosząc znak CE na okulary przeciwsłoneczne, producent potwierdza, że wyprodukował okulary przeciwsłoneczne zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi (wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i postanowienia normy zharmonizowanej PN-EN ISO 12312-1:2013¹³).

WAŻNE: Ocena zgodności – proces wykazujący, czy zostały spełnione określone wymagania odnoszące się do produktu, procesu, usługi, systemu osoby lub jednostki ¹⁴

Zatem, wybierając okulary przeciwsłoneczne oznaczone znakiem CE, możemy domniemywać, że oferowany wyrób spełnia wymagania techniczne i właściwie ochroni oczy.

Należy podkreślić, że wszystkie okulary przeciwsłoneczne do zastosowań ogólnych (niekorekcyjne), bez względu na zastosowany kolor oraz materiał szkła (np. różowe, zielone, niebieskie), należy uznać za środki ochrony indywidualnej, a więc powinny być poddane procedurze oceny zgodności i oznakowane znakiem CE.

Na okularach przeciwsłonecznych, na doczepionej etykiecie lub na najmniejszym, jednostkowym opakowaniu tego wyrobu, powinna znaleźć się nazwa producenta i numer zastosowanego filtra. Dane producenta pozwalają na szybkie zidentyfikowanie podmiotu, który jest prawnie odpowiedzialny za przeprowadzenie procedury oceny zgodności i zapewnienie, że okulary przeciwsłoneczne spełniają wszystkie wymagania.

WAŻNE: Rynek okularów przeciwsłonecznych do zastosowań ogólnych jest stale monitorowany przez Inspekcję Handlową. W 2016 r. przeprowadzono kontrolę takich okularów, podczas której poddano okulary badaniom laboratoryjnym. W wyniku badań zakwestionowano jedynie 1 parę okularów, ze względu na nieprawidłowy współczynnik przepuszczania światła oraz wizualny iloraz osłabienia światła sygnalizacyjnych dla barwy czerwonej, niższy, niż przewiduje to norma PN-EN ISO 12312-1:2013, z którą zgodność zadeklarował producent. Niska wartość współczynnika przepuszczania światła wpływa na pogorszenie widzenia, np. pogorszenie rozpoznawania sygnalizacji świetlnej, co stwarza zagrożenie dla życia i zdrowia użytkowników stosujących okulary przeciwsłoneczne w trakcie kierowania pojazdami.

JAK KUPOWAĆ I PRAWIDŁOWO UŻYWAĆ OKULARY PRZECIWSŁONECZNE?

1. Przy zakupie okularów przeciwsłonecznych należy zwrócić uwagę, czy są one oznakowane znakiem CE oraz czy na opakowaniu lub etykiecie została umieszczona nazwa producenta i kategoria filtra (np. 0,1, 2, 3 lub 4).

¹³ PN-EN ISO 12312-1:2013 „Ochrona oczu i twarzy. Okulary przeciwsłoneczne i odpowiadające im ochrony oczu. Część 1 – okulary przeciwsłoneczne do zastosowań ogólnych”, zwana dalej: „normą PN-EN ISO 12312-1:2013”.

¹⁴ Art. 2 pkt 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i nadzoru rynku odnoszące się do warunków wprowadzania produktów do obrotu i uchylające rozporządzenie (EWG nr 339/93) – Dz. Urz. UE L 218 z 13.08.2008 r., str. 1

2. Do każdej pary okularów przeciwsłonecznych **powinna być dołączona informacja dla użytkownika**, z którą należy się zapoznać. Producent powinien w niej zamieścić takie informacje jak:
 - 1) sposób konserwacji, np. jakim środkiem należy czyścić okulary, aby nie zniszczyć szkieł,
 - 2) przeznaczenie, np. okulary przeciwsłoneczne odpowiednie do wędrowki po górach,
 - 3) ograniczenia w zakresie stosowania, np. nie używać tych okularów przeciwsłonecznych podczas jazdy samochodem.
3. Należy wybierać okulary dostosowane do kształtu twarzy, tak aby zbyt szeroka oprawka nie ograniczała widoczności lub aby okulary nie spadały nam z nosa.
4. Stan szkieł należy okresowo sprawdzać. Szczególnie powinniśmy zwracać uwagę na powierzchnię szkieł, np. czy szkło w okularach nie jest porysowane lub pęknięte. Nie należy używać uszkodzonych okularów, gdyż nie zapewniają ochrony.

KTO POMAGA KONSUMENTOM?

Zawsze warto pamiętać, że w ewentualnych sporach ze sprzedawcami, **konsumentom służą pomocą** powołane do tego instytucje:

- **rzecznicy konsumentów**

Dane teleadresowe rzecznika najbliższego miejsca zamieszkania można znaleźć za pomocą wyszukiwarki instytucji udzielających pomocy konsumenckiej na stronie www.uokik.gov.pl

- **wojewódzkie inspektoraty Inspekcji Handlowej**

Lista wraz z danymi teleadresowymi dostępna jest na stronie www.uokik.gov.pl w zakładce konsumenci/instytucje konsumenckie/ważne adresy

- **organizacje konsumenckie**, np. Federacja Konsumentów lub Stowarzyszenie Konsumentów Polskich.

Bezpłatną pomoc można również uzyskać, **dzwoniąc na infolinię konsumencką** pod numer telefonu **801 440 220** lub **pisząc na adres mailowy** porady@dlakonsumentow.pl.

Ponadto przed zakupem doradzamy zajrzeć na stronę rejestru wyrobów niezgodnych lub stwarzających zagrożenie prowadzoną przez UOKiK, gdzie umieszczono informacje o wyrobach niespełniających wymagań: http://publikacje.uokik.gov.pl/hermes3_pub/.

Dodatkowym narzędziem informującym konsumentów o produktach niebezpiecznych, które zostały wykryte na terenie Unii Europejskiej, jest **system RAPEX**¹⁵ dostępny w języku angielskim pod adresem:

<http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/alerts/main/index.cfm?event=main.search>

Opracowanie:

Wydział monitorowania systemu nadzoru rynku, Departament Nadzoru Rynku

¹⁵ RAPEX – (ang. *Rapid Alert System for non-food consumer products*) jest to informatyczny system do szybkiej wymiany informacji pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej a Komisją Europejską o zagrożeniach stwarzanych przez produkty nieżywnościowe oraz działaniach podjętych przez organy kontroli i przedsiębiorców, zarządzany przez Komisję Europejską.